

Moartea neagră

În câțiva ani, cel puțin un sfert din populația Europei a dispărut de pe suprafața pământului. Mulți dintre cei care au trăit pe vremea când Moartea Neagră a bântuit Europa, au crezut că a venit sfârșitul lumii.

Boala numită cândva "Moartea Neagră" sau "Ciuma" a creat mare panică în Europa, și nimeni nu se putea simți în siguranță. Durerile îngrozitoare de cap, transpirația și frisoanele erau principalele simptome. Totuși mai era ceva ce îi deosebea pe cei care sufereau de ciumă, de cei care aveau doar febră mare: în zona axilară, pe gât, și eventual în zona inghinală apăreau niste umflături pline cu puroi, așa zise buboane; la început erau de culoare roz, apoi purpurii, iar în final negre, putând ajunge la dimensiunea unor portocale. Victimele mureau în chinuri groaznice.

Ciuma ajunge în Europa

Primele semnalări despre apariția ciumei în Europa datează din 1347. În octombrie în acel an s-au întors 12 corăbii italiene pe Marea Neagră, debarcând în portul sicilian Messina. Echipajul și călătorii au ajuns slăbiți, unii dintre ei fiind morți, alții pe moarte. Martorii oculari nu-și puteau explica motivul. Până în zilele noastre misterul a fost dezlegat. Pe vase,

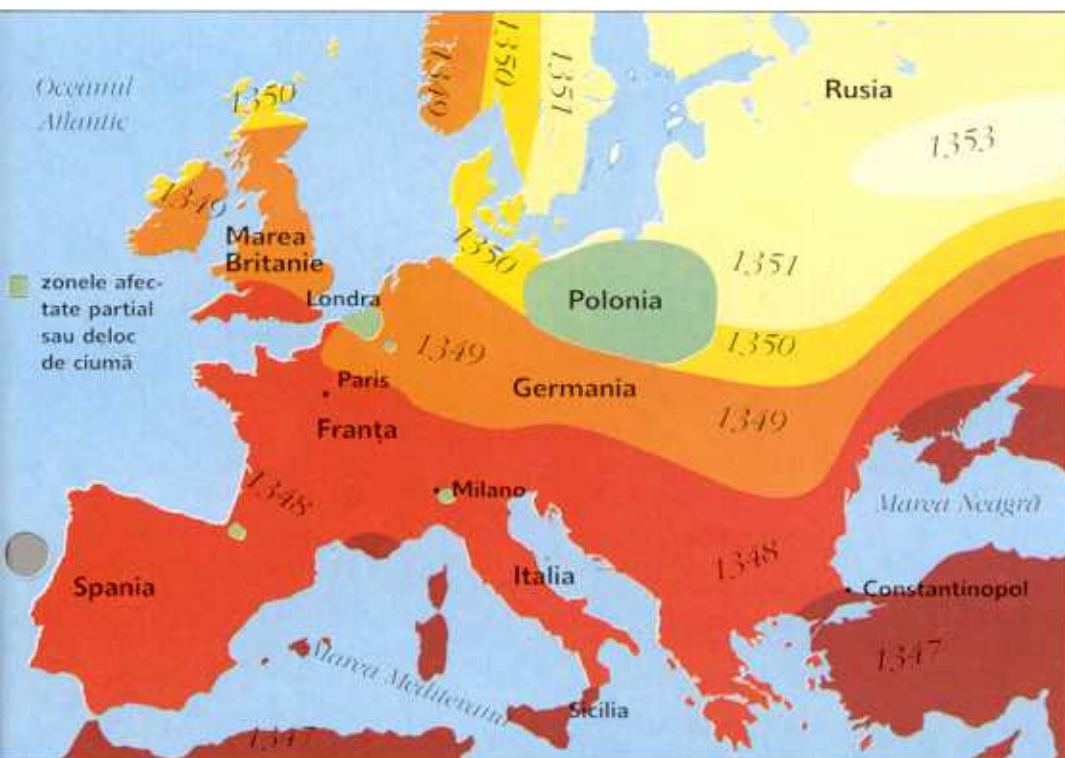

pe lângă oameni, mai erau și șobolani, ca de altfel pe orice alt vas. Când vapoarele au ajuns la destinație, șobolanii "călători" s-au împrăștiat printre șobolanii de pe uscat, s-au infestat cu puricii purtători de bacteriile răspunzătoare de boală, după care s-au întors pe vapoare. Puricii ce se hrăneau cu sângele șobolanilor le-au transmis ciuma. Când șobolanii au început să moară din cauza bolii, puricii au căutat altă sursă de sânge, în cazul

Europa medievală era asaltată de șobolanii negrii. Ciuma s-a extins repede, deoarece boala mortală s-a transmis prin intermediul puricilor la șobolanii sănătoși și la oameni.

"Hora trandafirului" datează din epoca ciumei. Trandafirul este simbolul modificării pielii, din cauza bolii, iar buchetul folosea la improspătarea aerului încărcat cu duhoarea morții.

EXTINDEREA MORȚII NEGRE

"Moartea Neagră" a fost adusă în Europa din Asia, pe traseul comercial care lega Estul de Vest. Epidemia a izbucnit pentru prima oară în Sicilia, extinzându-se spre nord. Rusia, Scandinavia și Scoția au fost afectate ultimele.

Topham Picturepoint

Conform acestui codex medieval, nici împărații, nici papa nu sunt cruțați de Moarte. Săraci și bogați deopotrivă au fost afectați de boală. Cei care au avut posibilitatea, s-au retras la țară, ducând cu ei boala.

acesta – oamenii. Apoi s-a îmbolnăvit și echipajul vaporului. Pe corăbiile ajunse la Messina au mai existat probabil șobolani infectați, care au împrăștiat boala după ce au părăsit vasul. Orașele murdare și aglomerate de port din Europa au asigurat un mediu de viață extraordinar pentru șobolani și purici. După moartea șobolanilor, puricii s-au mutat pe oameni.

Astfel, puricii infectați cu bacteria cauzatoare de ciumă prin intermediul șobolanilor, au cauzat moartea a milioane de oameni.

Morminte comune

În câteva săptămâni, luni, au murit atât de mulți, încât oamenii au fost nevoiți să sape urișe gropi comune, dar și acestea s-au umplut curând, multe victime rămânând în locul în care și-au găsit moartea.

Se pare că ciuma a apărut pentru prima oară în anii 1330, în Asia Centrală. A făcut ravagii prin China de Est și India, s-a extins spre vest, prin Orientul Apropiat și Africa de Nord, ajungând în Europa.

Cîteva regiuni, ca de exemplu Scandinavia, au rămas fără populație. Norvegienii din Groenlanda au dispărut fără urmă. Bogați, săraci, bătrâni, tineri, au murit deopotrivă. Preoții au fost cei mai expuși, fiindcă s-au ocupat mai mult de bolnavi. Cîteva teritorii însă, ca de exemplu Milano și împrejurimile ei, au fost mai puțin afectate.

Fiindcă nu se cunoștea cauza reală a bolii, nu se putea trata. Medicii au utilizat cele mai trănzite metode de vindecare. Unul dintre ei

de exemplu a prescris un tratament cu un amestec preparat din melasă de 10 ani, bucăți de șarpe, vin și încă 60 de componente. Un alt medic era de părere că bolnavul trebuie să doarmă pe partea dreaptă, apoi pe cea stîngă. Dar nimic nu ajuta.

Mulți au apelat la religie, considerînd că Dumnezeu vrea să pedepsească lumea păcătoasă cu această boală. Unii se alăturau marșului celor care se loveau în public cu bastoane de piele prevăzute cu cuie, alții se încliau, sau fugeau cât mai departe. Văzînd apropierea morții, mii își găseau consolare în diverse plăceri.

Faptul că nu se putea prevedea evoluția bolii, a făcut-o și mai misterioasă. Cum era posibil ca într-un oraș să moară doar o zecime din populație, iar în altul o jumătate? Astăzi știm deja că în acele vremuri trei tipuri de pestă făceau ravagii: paest (ciuma) bubo-

London Scientific Picture Co.

Bacteria peștei este transmisă de purici. Bacteria numită Yersinia pestis se înmulțește în tubul digestiv al puricului. Insecta transmite bacteria în timpul înțepării în circulația sangvină a animalului gazdă sau a omului.

Echipamentul de protecție al unui medic din secolul XVII care vizitează bolnavii de ciumă: manta lungă, pălărie, mască și ochelari de protecție. Sub imagine scrie: așa s-au luptat în Roma, în anul 1665, cu îmbrăcăminte de protecție, împotriva morții.

nică era cea mai frecventă, dar celelalte două erau și mai periculoase.

Una dintre ele, pesta pulmonară, se dezvoltă în cazul în care bacteria peștei a pătrunde în plămâni. Cei care inhalau bacteriile eliminate în aer prin strănut sau tuse, se îmbolnăveau imediat, astfel încât boala s-a extins extrem de repede, și ucidea în timp foarte scurt.

Dacă cineva era înțepat de un purice purtător, bacteriile ajungeau imediat în sânge, moartea survenind în decurs de câteva ore. Victimele se culcau fără a avea cea mai mică bănuială, și nu se mai trezeau. Această variantă a bolii este cunoscută astăzi ca pesta septicemică.

Pesta se întoarce

În 1351 s-a terminat primul mare asalt al "Morții Negre". Istoricul medieval Froissart a considerat că aproximativ o treime din populația globului a murit din această cauză. Cele mai noi cercetări au confirmat aceste aproximații. Este aproape sigur că în Europa rata mortalității era de cel puțin 1:3.

"Moartea Neagră" s-a retras, dar numai pentru o vreme. În 1361, în 1369, apoi cu regularitate, a reapărut până la sfârșitul secolului XV. Mai târziu, a reapărut din ce în ce mai rar; în Anglia ultima epidemie a fost în 1665: atunci au murit aproximativ 100 de mii de oameni.

Pesta nu a dispărut nici până astăzi. La sfârșitul secolului XIX a reapărut în Asia și doar în India a făcut 6 milioane de victime; tot aici, nu demult – în 1995 - a cauzat pierderea multor vieți omenești.

Portrait: V. Vollet